

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVIII. Congressus ac disceptationes de Concilij titulo, ac de
Episcoporum in suis Sedibus mansione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

iores semel potiti sunt, perinde quasi pro huiusmodi iure spoliatus & ipse non esset: cum certum sit, quidquid vel ille obtinet, vel ipsius maiores possedere, aliquâ vetustissimâ tempestate nec penes eum, nec penes suos illud fuisse, sed penes alios, qui rem illam amiserunt.

C A P V T XVIII.

Congressus ac disceptationes de Concilij titulo, ac de Episcoporum in suis Sedibus mansione.

1 **M**andata Legati acceperant à Paulo; ut in primis curarent, ne in Decreto obligationis residendi, Cardinales discretis verbis nominarentur; censebat quippe, leges pœnasque supremis Principis Senatoribus non nisi ab ipso Principe statundas; nec eas ille distulit, sed paucis post habitam Sessionem diebus per se edidit, sicuti nostris Lectoribus infra liquebit. Secundo loco, uti quæstionem declinarent, An Episcoporum mansio in suis Ecclesiis Divini iuris esset: siquidem ad rem præsentem, ubi non de obligatione ambigebatur, sed quærebatur de pœna infligenda, necessaria nequaquam erat ea quæstio, quæ, utpote inter partium studia nimis iactata, poterat contentiones moralique implicare; & ubi decerneretur, eam obligationem ad ius Divinum pertinere, ansam præbere turbulentis ingeniis, in dubium reuocandi, num rata essent laxamenta, quamquam ad tempus concessa, rationique consentanea, quæ interdum Romani Pontifices indulgenda censerent.

2 Quapropter Legati proposito memoratæ mansionis Decreto, cum de his duobus Capitibus non ab Hispanis modo, sed ab aliis compluribus fieri mentionem senserunt, conati sunt ea declinare. Et quod ad posterius attinebat, Montanus rationem aliâ à se adductam repetit: Numquam videlicet à Pontifice, mansionem in suis Sedibus Episcopis relaxari; adeoque cum per inflictas à Patribus pœnas ad eam adigerentur, superuacaneum esse, in illius disputationis tricas se conicere, quæ non nisi ad decurtandas Pontifici manus valebat, ne quid in eo genere indulgeret. Quod verò spectabat ad Purpuratos, affirmavit, & se & collegam ad residendum paratos esse, idemque sibi de reliquis Cardinalibus persuaderi; sed pro ea, quæ illius gradus ratio habebatur, haud certè permitti ut quasi rei nominarentur: posse tamen adhiberi vocum generalium formulas tam amplas, quæ Senatorium illum Ordinem pariter complecterentur. At pergentibus quibusdam instare, interdicens,

1547.

* Literæ Farnesij ad Legatos, 30. Iunii 1546.

* Præsertim in Cœnibus generalibus, 3. & 4. Ianuar. 1547.

Janus 1547.

1547.
* In Cœtu
generali,
8. Januarij
1547.

* Epistola
Maffei ad
Cerinum,
13. Januar.
& Cerini
ad Maf-
feum, 26.
an. 1547.

* In Con-
gregatione
11. Decem-
bris.

dum, ne pluribus Ecclesiis vnus & idem præesset, quemadmodum Cardinalibus concedebatur, vnde necesse erat, vt is ab altera saltem abesset; primus Legatorum adiecit, Non posse vnâ eâdemque operâ rebus omnibus prospici: de eodem argumento in posterum agendum esse; & vbi lex proposita opportuna censeretur, eam à Pontifice sancitum iri: quod re effectum est; & iam Cardinales promptum ad id animum præ se gerebant, & Farnesius, vt à se caperetur initium, proponebat. Sed quò palàm facerent Legati, morbum haud Româ profectum, addidere, Plures alicui Ecclesias concedi ex peculiaribus causis, Dei gloriam spectantibus; veluti Madricio, qui post susceptas Tridentinas Insulas, Brixientibus Canonis sedulo efflagitantibus, & Romæ se maturè deliberatâ, alteri simul Ecclesiæ admotus est, vt bono publico confuleretur.

Quæstio quoque in medium reuocata * de Concilij titulo, vti scilicet inscriberetur, *Vniuersalem Ecclesiam representans*; quasi dogmatici Decreti grauitas id exposceret. Ad quod confirmandum, obseruatum est, in volumine Rituum Ecclesiasticorum, typis impresso, & auctoritate Leonis Decimi per diploma comprobato, libro primo capite *De Concilio*, haberi: Cum Romanus Pontifex adest Concilio, conscribi Decreta Pontificis nomine, quibus adicitur, *Sacro Concilio approbante*; at verò cum Pontifex abest, conscribi nomine Concilij, adiectâ epigraphæ memoratâ. Ad hæc iterarunt Legati rationes sæpius adductas: & quod spectabat ad Rituum volumen, falsum esse, quod tamquam ibi vtitatum affirmabatur, prout ipsi alatis exemplis ostenderunt: neque librum illum vllius esse auctoritatis; & in Pontificio diplomate solum priuilegium typographo concessum contineri, quò ceteris libri editio interdiceretur. Præsidium autem ad singula capita responsio, multorum quidem ora compressit, sed paucorum animos sedauit.

* In Con-
gregatione
11. Decem-
bris.

* 6. Januar.
1547.

Ad amouenda mansionis Episcoporum obstacula, hoc est, ad immunitates reuocandas, amplum diploma à Pontifice Legati accepere, quo sibi facultas data præscribendi quæ consentanea viderentur, vbi plerique Patrum ita sentirent. Verùm cum rei tractationem & nimis latè patentem, & parum adhuc maturam animaduertent, nec posset vnico veluti passu concoqui, satius habuere, in ea Sessione aliquantò ieiunijs præ aliquorum fame procedere. Et post longas disputationes hæc Decreta composita:

Synodus, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatâq; in Clero & populo Christiano mores emendandos, accingere se volens, ab iis qui maioribus Ecclesiis præsumunt, initium censuræ sumen-

sumendum: integritas enim presidentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei nostri misericordiam, prouidamq; ipsius Dei in terris Vicarij solertiam, omnino futurum, ut ad Ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq; prior vita, ac omnis atas, a puerilibus exordiis vsque ad perfectiores annos per disciplina stipendia Ecclesiastica laudabiliter acta, testimonium praebeat, secundum venerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs quibuscumque, quouis nomine ac titulo, praefectos monet, ac monitos esse vult, ut attendentes sibi, & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus praecipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant; imple autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum (quarum sanguis de eorum est manibus a supremo Iudice requirendus) custodie minime incumbant: cum certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nonnulli (quod vehementer dolendum est) hoc tempore reperiuntur, qui propriae etiam salutis immemores, terrenaq; celestibus, ac diuina humanis praeferebant, in diuersis Curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos; placuit sacrosanctae Synodo, antiquos Canones, qui temporum atque hominum iniuria penè in desuetudinem abiierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute praesentis decreti innouat; ac ulterius pro firmiori eorumdem residentia in hunc, qui sequitur, modum statuere, ac sancire. Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia, sibi quocumque titulo, causa, nomine seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu & praeceminentiâ praesulgeat, legitimo impedimento, seu iustis & rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam Diocesim morando abfuerit, quarta partis fructuum vnius anni, fabrica Ecclesiae, & pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, penam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseverauerit, aliam quartam partem fructuum, similiter applicandam, eo ipso amittat. Crescente vero contumaciâ, ut seueriori sacrorum Canonum censura subiiciatur, Metropolitanus Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, penam interdicti ingressus Ecclesiae eo ipso incurrendâ infra tres menses per literas seu Nuntium Romano Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior aut minor contumacia exegerit, sua suprema Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de Pastoribus utilio-

1547. ribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire. Episcopis inferiores, quævis beneficia Ecclesiastica, personalem residentiam de iure sue consuetudine exigentia, in titulum sue commendam ordinantes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & Divini cultus augmento, locorum & personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis iuris remediis residere cogantur: nulli privilegia seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur; Indulgentiis vero, & dispensationibus temporalibus, ex veris & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris. Quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte à Sede Apostolica delegatarum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congrue portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter ac diligenter intendant, & nemo secularis Clericus, cuiusvis personalis, vel Regularis extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis privilegij prætextu tutus censetur, quò minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

Capitula Cathedralium, & aliarum maiorum Ecclesiarum, illarumque persona, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quò minus à suis Episcopis, & aliis maioribus Prælatibus, per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta Canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolicâ possint & valeant.

Nulli Episcopo liceat, cuiusvis privilegij prætextu, Pontificalis in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia; & in personas eidem Ordinario subiectas tantum. Si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi.

Incredibile planè est, quantum in hisce Decretis Patrum sententia variaverint. Etenim præter illa tria capita præcipua, quæ iam retulimus, aliqui ex Hispanis vñ cum Paceco volebant, * uti cura cogendi Episcopos ad residendum, demandaretur Concilium Provincialibus, vnoquoque biennio celebrandis. Alij cum Lippomano Veronensis adiutore dicebant, Hæc Concilia meritò prætermittenda, quòd plerumque ex profanorum Principum arbitrio habebantur, & quandoque eorum gratiâ, ut Romano Pontifici opponerentur, quod

* In Cœtibus generalibus, 3. & 8. Ianuar.

quod per exempla à trecentis postremis annis in comperto erat: & 1547.
quamvis antiquioribus sæculis rectius, & ingenti cum fructu præcessissent, plurimas tamen hæreses inde subortas.

9 Erant qui grauiores pœnas poscerent in absentes Episcopos, quam per antiquos Canones irrogabantur. Erant qui cuperent, vt disertis verbis declararetur, ne à Regibus quidem Episcopos solui posse obligatione residendi, quòd suis in Consiliis ipsos detinerent: verum id aliis non probatum, ne Principes læderentur. Alicui displicebat ea limitatio, quâ legitima obstacula excipiebantur: at alij ceu necessariam agnoscebant; nam alioqui nec obseruari lex potuisset, & dictis Canonum aduersaretur. Petebatur à nonnullis, Vt Regulares citra omnem exceptionem, quando extra Cœnobia deliquissent, ab Episcopis plecti possent. Denique alij alia incrementa iurisdictionis Episcopis tribuenda rebantur. Sed moderatiores intelligebant, magnas rerum vel in melius mutationes, omnes multum subire periculi ac violentiæ; nec à Natura artis magistra fuisse medicamenta procreata, quæ morbis ingentibus subitariâ curatione mederentur.

10 Inter hanc opinionum varietatem sperabant Legati, plerosque, vbi ad rem ventum esset, media consilia suscepturos: sed cum in postremo Cœtu generali suæ quemque sententiæ tenacem cernebant, Patres rogarunt, ne saltem in celebranda Sessione discordiam ostentarent obstrepenti verborum contentione; sed eam obtegerent in luce publica quàm placidissimâ suffragiorum significatione. Porrò Sessionem destinato die 13. Ianuarij habuerunt. In ea interuenere quatuor Cardinales, decem Archiepiscopi, & quadragintaquinque Episcopi, * sed nemo ex Regiis Oratoribus: Cæsariani aberant, sicut dictum est: Galli negarunt se adfuturos, causati, nolle se offensionem Cæsaris, cui displicere huiusmodi Decretorum promulgationem aiebant; & huius rei argumento esse illius Oratorum absentiam; Mendozam videlicet facile Venetijs regredi potuisse. Suspicio Romæ fuit, id potius in Protestantium gratiam effectum, quibuscum arcanum fœdus à Francisco Rege agitari mustitabatur: vnde Oratores Galli, vt hanc fortasse inculpationem infringerent, polliciti sunt, vbi Paceus scripto profiteretur (quod ille recusauit) se Cæsaris nomine adfuturum, ipsos quoque non defuturos. Sacris solennibus operatus est Andreas Cornelius Spalatenfis Archiepiscopus, & Thomas Stella Dominicanus, Salpentis Episcopus, concionatus.

* In A&is.

11 Decretum de Iustificatione primo loco propositum, & admirabili

Iiiii 2

bali

1547. bili concordia confirmatum. Quidam dumtaxat datis schedulis toties recantatum titulum Synodi postularunt: sed inter eos Pacensis Antistes, adductis in suo libello ad eam rem plurimis rationibus, ibidem vnà professus est, execrari se quamcumque Synodum schismaticam, ac Romano Pontifici minùs obsequentem, simulque agnoscere in ea Synodo repræsentationem huiusmodi ex vi Pontificiæ auctoritatis, quæ & Synodum conuocauit, & ipsi præerat. De formula Decreti contestatus est Vigerius Senogallienis Antistes, eam videri sibi nimis parcè loqui de Fide ac Diuina misericordia: quod verò spectabat ad negandam certam susceptæ gratiæ notitiam, comprobati sibi Decretum, dummodò hæreticorum opiniones solim reicerentur, sicuti Synodus constituerat. E contrario Balthasar Eredia Dominicanus, Episcopus Bossensis, petiit, vt verba certam illam notitiam damnantia, in Canone decimoquarto collocarentur, adeoque anathema eam notitiam tuentibus infligerent. Ceteri per summam venerationem ac lætitiã Decretum integrum comprobarunt.

Verùm par huic concordie exorta discordia de memoratis disciplinæ Decretis. De quibus tum variis tum oppositis schedulis adeò certatum est, vt nihil tunc certi stabilire licuerit, easque Legati seposuerint recognoscendas, vt in generali Cœtu ex maioris partis consensu res decerneretur: quod post longam disputationem effectum in Cœtu 25. Februarij, in quo illa sancita, plerisque Patrum assentientibus, quemadmodum exponemus.

Dein futuræ Sessioni dies præstitutus 3. Martij. Mox accusata Patrum absentium contumacia, datumque negotium, vt in eos pœnæ denuntiarentur, exceptis Patribus qui legitime impedirentur, quales esse Germanos, de plurium sententia exploratum habebatur. Id verò demandatum Antonio Filolio Aqueusi Archiepiscopo, Didaco Abala Episcopo Asturienti, & Ioanni Baptista Cicalæ Albergeni Antistiti & Apostolicæ Camere Auditori: cui, itidem ac multis alijs, profuit, egregias animi sui dotes in illis magni ponderis rebus gerendis patefecisse Montano ad consequenda primaria decora, cum eorum distributio penes illum fuit. Postremò Patres omnes vetiti, ante Sessionem Tridento secedere.

Potest sanè Concilium de præcellissimo suorum operum eo die gloriari; quo scilicet primùm Ecclesiæ nouæ Diuini Spiritus afflata luce, hominem plene docuit suæ processum originis, suæque conditionem naturæ: non quatenus mortalis hic nascitur, quæ explicatio, summa est physicorum doctrina; nec quatenus inter maiores suos

suos aliquem Principem antiquariorum industria iam extinctum recenseret, quod repertum exquisitissimum est: sed quatenus alia longè abstrusior longèque splendidior ipsius generatio ius illi tribuit ad beatam immortalitatem; ei que agnoscendum proponit, ceu Parentem suum, supremum quemdam Principem, semper viuentem, semper regnantem.

CAPVT XIX.

Quæ Suauis alieno nomine hisce Decretis opponat.

- ¹ **S**uauis, quò se leuius edoctum detegit eorum quæ ibi contigerunt in his conficiendis Decretis, eò exactius se conscium venditat eorum, quæ de illis iam promulgatis homines opinati sunt: imitatus in eo Bonarrotum, qui voluit, vti simulacrum à se confectum, ad breue saltem tempus veteris alicuius sculptoris opus crederetur; sed cum hoc discrimine, quòd ille suæ artis miracula alteri assignauit, Suauis sui lioris abortus alteri appingit. Dicit, Episcopos in Aula Romana degentes, iamdiu sollicitos de futuro suas apud Sedes mansionis Decreto, post ipsum editum tranquillo fuisse animo, pro certo habentes, nihil amplius inde effectum iri supra antea facta Pontificum Decreta. Quænam istos sollicitudo prius agitabat, quæ per eum euentum in tranquillitatem abiret? Num prius fortè verebantur, ne Deus ob signatis publicè tabulis, suam omnem potentiam vadem faceret ad Episcopos in ipsorum Ecclesiis vincendos, aut ad eosdem per immixtas Angelorum legiones ibidem carceri mancipandos? Quidnam aliud à Concilio pertimescerent, præter leges, pœnas, pœnarumque exactores; quod totum in Decreto continebatur? Antiqui Canones diu quidem valere, postea, æquè ac cuncta humana, debilitati. Non tamen quòd vetus patries corruerit, frustra nouus erigitur, tametsi processu temporis idem collapsurus, nouæ iterum restorationis indigeret.
- ² Amplificat deinde deploratam à minoribus Aulicis miseriam, qui coacti degere apud inferiores Ecclesias, Romæ impetratas, post diuturnos labores ærumnosam relegationem pro præmio recipere. Sed hinc palàm fit, obsequiis præstantioribus auctiora præmia deberi, cuiusmodi sunt Sacerdotia mansionis immunia, quæ Suauis adeò detestatur.
- ³ Ab Romanorum affectibus, ad Germanorum censuras progreditur. Ac primò quidem refert, Fidei Decreta fuisse visa de rebus subtilissimis & obscurissimis, cum in eo versarentur: *An quod primum obiici-*